

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

18 Ἰουλίου 1876

Τόμος Δεύτερος

Συνδρομὴ ἑτησίαι: Ἐν Ἑλλάδι: φρ. 10, ἐν τῇ ἄλλοδ. φρ. 20 — Αἱ συνδρομαὶ ἄρχ. ἀπὸ 1 ταν. ἰκάστ. ἔτους καὶ εἴνε ἑτησίαι — Τμηρ. προηγ. φύλλον λ. 30 — Γραφ. τῆς Διευθύνσεως: Ὁδ. Σταδίου, 6.

ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

ΚΑΤΑ ΤΟΝ ΜΑΥΡΙΚΙΟΝ ΒΛΟΚ

Πρόλογος.

Ἐκτὸς σπανίων τινῶν ἐξαιρέσεων, ὅλοι οἱ ἄνθρωποι ἐργάζονται, οἱ μὲν διανοητικῶς, οἱ δὲ διὰ τῶν χειρῶν, πᾶσα δὲ χρήσιμος ἐργασία ἀξίζει καὶ λαμβάνει ἀντιμισθίαν.

Τὰ προϊόντα τῆς ἐργασίας ἀλλάσσονται καὶ φθάνουν ὀλίγον κατ' ὀλίγον εἰς τὸν καταναλωτήν. Ὁ προορισμὸς τῶν προϊόντων εἶναι ἡ κατανώσις.

Ἐργάζεται τις λοιπὸν διὰ νὰ ζῆ, καὶ δύναται τις ἴσως νὰ εἴπῃ, ὅτι ζῆ διὰ νὰ ἐργάζεται.

Ἡ ἐργασία καὶ τὰ προϊόντα αὐτῆς ἔδωκαν ἀφορμὴν διαφόρων σπουδῶν εἰς τοὺς οικονομολόγους, αἵτινες εἶναι ἀνάγκη νὰ γείνουν γνωσταί.

Αἱ σπουδαὶ αὗται περιελήφθησαν εἰς τὰς ἐπομένας σελίδας. Ὁ συγγραφεὺς προσεπάθησε νὰ τὰς καταστήσῃ σαφεῖς καὶ εὐλήπτους διὰ τοὺς νέους καὶ δι' αὐτὰ ἀκόμη τὰ παιδιά.

Οἱ νέοι μανθάνουσι πῶς πρέπει νὰ ἐργάζονται. Ἄφου ὑποχρεοῦνται νὰ ἐργάζονται διὰ νὰ πορίζονται τὰ πρὸς τὸ ζῆν, ἀναγκαῖον εἶναι νὰ γνωρίζωσι τοὺς νόμους τῆς ἐργασίας, οἵτινες εἶναι οἱ νόμοι τῆς παραγωγῆς· πρέπει προσέτι νὰ γνωρίζωσι τὴν ὁδὸν, ἣν τὰ προϊόντα διατρέχουσιν ἀπὸ τοῦ παραγωγέως μέχρι τοῦ καταναλωτοῦ.

Ἄφου ἀναγνώσωσι καὶ μελετήσωσι τὸ βιβλίον τοῦτο, θὰ ἀποκτήσωσι τὰς περὶ τῶν πραγμάτων τούτων θεμελιώδεις γνώσεις, μὲ τὴν ἡλικίαν δὲ θὰ ἐμβαθύνωσι περισσότερον.

Θὰ ἀποκτήσωσιν ὀρθὰς ἰδέας, ὁποίας ἡ πείρα

1. Ὁ κ. Μαυρίκιος Βλόκ (Maurice Block) εἶναι ἐκ τῶν λίαν διακεκριμένων Γάλλων οικονομολόγων. Ἀνήκει εἰς τὴν ἐλευθέραν σχολὴν· ἐκτὸς δὲ τῶν πολλῶν καὶ ποικίλων ἄλλων προτημάτων του γνωρίζει καὶ τὰς κυριώτερας ἐδρωπαϊκὰς γλώσσας, δι' ὅν οὐ μόνον παρακολουθεῖ τὰς προόδους τῆς πολιτικῆς οικονομίας παρὰ τοῖς ἄλλοις ἔθνεσιν, ἀλλὰ καὶ γνωστοποιεῖ αὐτὰς εἰς τὴν Γαλλίαν. Καὶ τοι νέοις, ἐδημοσίευσεν οὐκ ὀλίγα συγγράμματα, ὧν τὰ κυριώτερα εἰσι τὰ ἐξῆς: Dictionnaire général de la politique, Dictionnaire de l'Administration française, Statistique de la France, L'Europe politique et sociale, πολλοὺς τόμους τοῦ Annuaire de l'Economie politique καὶ σωρείαν ἄρθρων εἰς πολλὰ περιοδικὰ καὶ μάλιστα εἰς τὸ Journal des Economistes. Ἄπαντα τὰ ἔργα τοῦ οικονομολόγου τούτου διακρίνονται ὅχι μόνον διὰ τὴν γαλιτικὴν αὐτοῦ σαφήνειαν καὶ τάξιν, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν βαθύνοιαν καὶ τὴν πρακτικότητα, μάλιστα δὲ δι' ἀκαταμάχτην τινα μέθοδον λογικῆς συζητήσεως, γνωμονῆς, οὕτως εἶπεν, μεταξὺ τοῦ ἀγνωστοῦ καὶ τοῦ συγγραφέως, καὶ δι' ἧς ἐκλείπει πᾶσα ἀντιρρήσις καὶ ἀμφιβολία.

A. B.

τὰς ἀπεταμίευσε· δι' αὐτῶν δὲ θὰ ἐνοήσωσι τὰ λάθη ἅτινα οἱ ἀμαθεῖς διαδίδουσι. Θὰ κατανοῶσι καλλίτερον τὰς πράξεις των, καὶ θὰ ἐκτιμῶσιν ἐπίσης καλλίτερον τὰς συνετείας αὐτῶν, καὶ ἐὰν ἠξέυρωσι νὰ χρησιμοποιοῦσι τὰς οικονομικὰς τῶν γνώσεις, θὰ μένωσιν εὐχαριστημένοι, διότι θὰ γείνωσιν ἐργατικοὶ καὶ οἰκονόμοι.

Ἡ ἐργασία καὶ ἡ οἰκονομία θὰ τοὺς εὐκολύνωσιν εἰς τὴν ἐξάσκησιν πολλῶν ἄλλων ἀρετῶν.

Ἡ χρῆσις καὶ ἡ ἀξία.

Ὁ Ἰωάννης μετὰ τὴν εἰς τὸ χωρίον ἐπιστροφήν του δὲν ἠδύνατο νὰ λησμονήσῃ ὅτι εἶδε νὰ πωλοῦν ὕδωρ εἰς Παρισίους.

Οἱ φίλοι του δὲν ἤθελαν νὰ τὸν πιστεύουσιν· «Εἶναι ἀδύνατον, ἔλεγον· τὸ ὕδωρ δὲν στοιχίζει τίποτε.»

Ὁ Λεωνίδας, ὁ εὐπαιδευτότερος πάντων, προσέθετε μὲ σπουδαῖον ὕφος· «Τὰ γεώμηλα, τὸ σιτάρι, τὰ βῶδια, τὰ ἄροτρα καὶ τὰ ὑποδήματα ἀγοράζονται, ὅχι ὅμως καὶ τὸ ὕδωρ! Τὸ παίρνει κανεὶς ἀπὸ τῆς βρύσι ἢ τὸ βγάζει ἀπὸ τὸ πηγάδι.»

Καὶ ὅλοι οἱ φίλοι ἐπεριγέλων τὸν Ἰωάννην.

Ἄλλ' ὁ Ἰωάννης ἐπέμενε. «Τὸ ὕδωρ, ἔλεγεν, ἦτον ἐντὸς μεγάλου θαρελίου καὶ τὸ θαρελί εἰς ἐν μέγαλον κάρβον συρόμενον ὑφ' ἐνὸς ἵππου· ἄνθρωπός τις δὲ ἐγέμιξε δύο μεγάλους κάδους καὶ τοὺς ἐπωλοῦσε 20 λεπτά.»

Τὸ ζήτημα καθυπεβλήθη εἰς τὸν διδάσκαλον.

— Ὁ Ἰωάννης ἔχει δίκαιον, εἶπεν ὁ διδάσκαλος.

Οἱ φίλοι ἔμειναν ἔκθαμβοι.

— Ἀκούσατέ με, τέκνα μου, ἐπανελάβην ὁ διδάσκαλος· ἤμπορεῖτε νὰ κάμετε χωρὶς ὕδωρ;

— Ὅχι, ὅχι! ἔκραζαν πανταχόθεν.

— Εἶναι λοιπὸν χρήσιμον, ἀναπόφευκτον μάλιστα. Ἀλλὰ διατί δὲν τ' ἀγοράζετε;

— Διότι τὸ ἔχομεν χάρισμα, λέγει ὁ Φίλιππος, ἔτοιμος πάντοτε εἰς τὰς ἀπαντήσεις.

— Ἀληθῶς, ἀπήντησεν ὁ διδάσκαλος. Ἄλλ' ἐὰν δὲν τὸ εἴχετε χάρισμα, θὰ τὸ ἐπληρώνατε. Καλὰ, βλέπετε ὅτι μέγας ποταμὸς διασχίζει τοὺς Παρισίους, ὅλος ὁ κόσμος ἤμπορεῖ νὰ λάβῃ, καὶ ὅμως πληρώνουν τὸν ὑδροφόρον. Πράγματι ὅμως, πληρώνουν τὸ ὕδωρ.

— Τὸν ὑδροφόρον, ἀνέκραξεν ὁ Φίλιππος.

— Ἀληθῶς, τὸν ὑδροφόρον, ἢ μᾶλλον τὴν ἐρ-

γασίαν του' διὰ τὸν κόπον του καὶ τὸν καιρὸν ποῦ ἐξώδευσε διὰ νὰ φέρῃ τὸ ὕδωρ τοῦ δίδου 20 λεπτά. Ἀλλὰ δὲν ἔχομεν ἀνάγκη νὰ υπάγωμεν εἰς Παρισίους διὰ νὰ ἴδωμεν νὰ πληρώνουν τὸ νερὸν, ἀφοῦ τὸ πληρώνουν ἐδῶ, εἰς τὸ χωρίον μας, ἂν καὶ ἔχομεν ἓνα μικρὸν ποταμὸν.

Ὁ διδάσκαλος ὠμίλει μὲ πολὺ σοβαρὸν ὕφος καὶ δὲν ἠδύναντο νὰ ἐκληφθοῦν οἱ λόγοι του ὡς ἀστεϊότης. Ὡστε οἱ παῖδες ἠτένιζον πρὸς ἀλήλους σιωπηλῶς.

Μετὰ μίαν στιγμὴν ἠρώτησε:—Ἀπὸ ποῦ λαμβάνετε τὸ ὕδωρ;

Πολλοὶ συγχρόνως:—Ἀπὸ τὸ φρέαρ.

—Τὸ φρέαρ γίνεται μόνον του;

—Τὸ ἤνοιξαν, εἶπεν ὁ Ἰωάννης' τὸ φρέαρ μας ἐστοίχισεν 100 δραχμάς.

—Καλά! ἔαν τὸ φρέαρ ἐστοίχισεν 100 δρ., καὶ ἔαν διαρκέσῃ 20 ἔτη, τὸ ὕδωρ πόσον στοιχίζει;

Πολλοί:—Τὸ 20 εἰς τὸ 100 ἢ φορές' ἢ δρ. τὸν χρόνον.

—Καὶ δὲν λογαριάζομεν οὔτε τὰ σχοινία, οὔτε τοὺς κάρους.

—Τὰ πράγματα διὰ τὰ ὁποῖα πληρώνει τις, δηλ. ποῦ ἀγοράζει, εἶπεν ὁ διδάσκαλος τελευτῶν, ἔχουν ἀξίαν' διὰ τοῦτο ἐρωτῶμεν πόσον ἔχει τὸ δεῖνα πρᾶγμα, ἢ ποῖα εἶναι ἡ ἀξία του. Τὰ πράγματα ὅμως τὰ ὁποῖα ἔχει τις χάρισμα, ὡς τὸν ἀέρα, τὴν βροχὴν, τὰς ἀκτίνας τοῦ ἡλίου, εἶναι χρήσιμα, χωρὶς νὰ ἔχουν ἀξίαν.

¹Ἐπειτα συνέχισα.

Α. ΒΕΡΝΑΡΔΑΚΗΣ.

ΙΣΤΟΡΙΑ ΕΝΟΣ ΚΗΡΙΟΥ

ΚΑΤΑ ΦΑΡΑΔΑΙΗ¹

ΣΥΝΘΕΣΙΣ ΠΡΩΤΗ

Τὸ κηρίον.—Ἡ φλόξ, αἰτία, σχῆμα, εὐκίνησις, λάμψις αὐτῆς.

Εἰς τὰς συνδιαλέξεις μου ταύτας ὁ σκοπὸς μου εἶναι νὰ σᾶς διηγηθῶ τὴν χημικὴν ἱστορίαν ἑνὸς κηρίου. Ἡ ὑπόθεσις αὐτῆ καὶ θὰ σᾶς ἀρέσῃ καὶ θὰ σᾶς διδάξῃ πολλὰ, διότι συνδέεται διαφοροτρόπως μεθ' ὅλων τῶν κλάδων τῶν φυσικῶν ἐπιστημῶν. Εἰς τὰ φαινόμενα ὅσα παρουσιάζει ἓν μόνον κηρίον ἀπαντῶνται ὅλοι οἱ νόμοι ὅσοι διέπουσιν τὸν ἡμέτερον κόσμον.

Πρὶν ἀρχίσω, ἐπιτρέψατέ μοι νὰ σᾶς εἰπῶ ὅτι

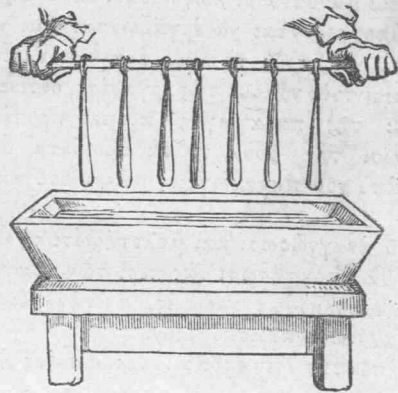
1 Φαραδαίης, ὁ ἐπιστημότερος τῶν συγχρόνων φυσιοδιδασκῶν, εἶναι Ἄγγλος τὴν πατρίδα, γεννηθεὶς κατὰ τὰ 1791. Ἦτον ἐργάτης εἰς βιβλιοδετεῖον, ὅτε ἤκουσε τὰ μαθηματικά τοῦ περιφημοῦ Ὑμφρὶ Δαίβη, καὶ ἔγινεν ὁπαδὸς καὶ ἄξιος διάδοχος αὐτοῦ. Ἐγραψε πολλὰ περὶ χημείας καὶ φυσικῆς, καὶ ἠρχολήθη ἰδιαίτως εἰς τὰ ζητήματα τοῦ μαγνητισμοῦ καὶ τοῦ ἠλεκτρισμοῦ, εἰς τὰ τῶν ὀπτικῶν ὕλων, καὶ συνετέλεσεν εἰς τὴν ἐφεύρεσιν τοῦ ἀερόφοτος, μεθ' ἧς σχεδὸν ἔχουσι κατὰ μέρος καὶ αἱ παρούσαι δημοτικαὶ αὐτοῦ συνδιαλέξεις. Ἐπὶ πολλὰ ἔτη διετέλεσε καθηγητὴς τῆς Φυσικῆς ἐν Καναδουβριτζ, ὅπου καὶ ἐτελεύτησεν.

A. P. P.

τὸ ἀντικείμενον μὲν εἶναι εὐρὺ, καὶ ἐπιθυμῶ νὰ τὸ ἐξακριβώσωμεν, καὶ νὰ τὸ πραγματευθῶ σπουδαίως καὶ φιλοσοφικῶς· καὶ ὅμως οἱ λόγοι μου δὲν θ' ἀποτεινῶνται εἰς τοὺς μᾶλλον ἠλικιωμένους μεταξὺ ὑμῶν, καὶ, ἂν μ' ἐπιτρέπητε, θὰ σᾶς ὀμιλήσω ὡς ἂν δὲν ἤμην πρεσβύτερός σας. Ἡξεύρω ὅτι θὰ ἐκδοθῶν αὐτὰ μου αἰ ἀγορεύσεις· ἀλλὰ τοῦτο δὲν θὰ μ' ἐμποδίσῃ νὰ ὀμιλήσω γλώσσαν ἀπλήν, θέλων νὰ γίνω καταληπτὸς εἰς τοὺς νέους μαθητὰς καὶ τὰς μαθητριάς, καὶ φανταζόμενος ἐπὶ μίαν στιγμὴν ὅτι εἶμαι εἰς ἕξ αὐτῶν, καὶ οὐχὶ ὁ διδάσκαλός των.

Ἀφ' οὗ περὶ τούτου συνενόηθημεν, τώρα, φίλτατοι, θὰ σᾶς ἐξηγήσω ποῖα εἶναι τὰ συστατικά τοῦ κηρίου. Ἴδου, ἐδῶ ἔχω τινὰ τεμάχια ξύλων, κλαδία δένδρων τινῶν ἐχόντων τὴν ἰδιότητα εὐκόλως νὰ φλογίζονται. Ἐχω δὲ καὶ τοῦτο, τὸ λεγόμενον κηροξυλον, παράδοξον οὐσίαν εὐρισκομένην ἐντὸς τοῦ κανσοχώματος, ἢ τῶν καυσίμων γαιῶν τῆς Ἰρλανδίας. Εἶναι ξύλον ξηρὸν, σπερδόν, ἀξιόλογον, πολὺ δυνατὸν καὶ ἀντέχον, ἀλλὰ συγχρόνως τόσο εὐφλόγιζον, ὥστε, ὅπου εὐρίσκεται, κατασκευάζουσιν ἐξ αὐτοῦ λαμπάδας, διότι καίει καὶ φωτίζει ἀπαραλλάκτως ὡς τὰ κηρία.

Ἄλλ' ἄς ἴδωμεν τὰ συνήθη κηρία, ὅσα πωλοῦνται διὰ τοῦ ἐμπορίου. Ἴδου, αὐτὰ εἶναι τὰ βαπτὰ κηρία. Τὰ ὀνομάζω δὲ οὕτω διὰ τὸν τρόπον τῆς κατασκευῆς των. Δέματα κλωστῶν διπλομένων σχηματίζουσιν εἰς τὸ μέρος ὅπου διπλοῦνται θηλείαν δι' αὐτῆς διαπερᾶται μία ρά-

Σχ. 1.

βδος, καὶ ἔπειτα αἱ κλωσταὶ βάπτονται ἢ βυθίζονται εἰς βράζον ἄλειμμα. Ἀφ' οὗ δὲ τὸ δέμα ἀλειμματωθῆ, τὸ ἐξάγουσι, τὸ ἀφήνουσι νὰ κρυώσῃ, καὶ ἔπειτα τὸ βυθίζουσι πάλιν καὶ πάλιν εἰς τὸ ἀναλελυμένον ἄλειμμα, ἕως ὅτου νὰ γίνῃ τοῦτο ἱκανῶς χονδρὸν περὶ τὴν θρυαλλίδα ἢ τὸ φύλιον. Τὰ δείγματα ὅσα ἔχω ἐδῶ θὰ σᾶς διδάξουν ὁποῖα καὶ πόσων εἰδῶν προϊόντα δύναται νὰ παράξῃ οὗτος ὁ τρόπος τῆς κατασκευῆς. Βλέπετε ὅτι εἶναι μικρότατα. Αὐτὰ εἶναι τὰ κηρία ὅσα μεταχειρίζονται, ἢ μᾶλλον μετεχειρίζοντο